

VAN CROMBRUGGHE'S GENOOTSCHAP, opgericht ter bevordering en verdediging van het officieel onderwijs tijdens een feestmaal dat oud-leerlingen van de Gentse openbare scholen in 1857 hadden georganiseerd om een oud-leraar te huldigen. Aan de vereniging werd de naam gegeven van J. van Crombrugghe, „grondlegger van het kosteloos officieel onderwijs” te Gent, gewezen staatsraad, gewezen lid van de Staten-Generaal in het Koninkrijk der Nederlanden en eerste burgemeester van Gent na 1830.

Het genootschap gaf kosteloos schoolboeken in bruikleen, beschikte over een uitleenbibliotheek, had een jeugdafdeling nl. Van Crombrugghe's Jeugdverbond, een toneelafdeling, sedert 1904 ook een schuttersafdeling en een turngroep. Het nam het initiatief tot het bouwen van enkele huisjes voor oude echtparen.

Behalve die hoofdzakelijk op onderwijs en sociale aangelegenheden gerichte activiteit had het Genootschap ook culturele belangstelling. Het organiseerde onder meer feesten, ontving en huldigde verscheidene vooraanstaande letterkundigen: Multatuli, Prudens van Duyse, Hendrik Conscience, Ecrevisse. Ook de Boerengeneraals, die in 1902 een rondreis door de Nederlanden maakten om steun te verkrijgen voor het Zuidafrikaanse volk, werden te Gent door het Van Crombrugghe's Genootschap ontvangen.

Op het eind van de 19de eeuw steunde het genootschap volledig de liberale Vlaamse kandidaten bij de Gentse gemeenteraadsverkiezingen, in 't bijzonder prof. J. Vercoullie, die toen zijn voorzitter was. De toneelafdeling van het Van Crombrugghe's Genootschap nam vele malen deel

aan de wedstrijd van het Koninklijk Landjuweel, werd zelfs koninklijk en behaalde enkele malen de eerste prijs.

De Halletoren (Brugge) van september 1879 schreef : „Het Van Crombrugghe's Genootschap is in Gent wat het Van Gheluwe's Genootschap in Brugge is : eene maatschappij van oud-leerlingen der gemeentescholen”. Beide genootschappen hebben een gelijksoortige evolutie doorlopen.

Sedert 1965 is het secretariaat van het genootschap aan de Huidevetterskaai 31 te Gent gevestigd. Het kan thans beschouwd worden als een sociale mantelorganisatie van de Vlaamse Partij voor Vrijheid en Vooruitgang.

MARCEL BOEY